

БАТЛАВ.

БОАЖЯ-НЫ ХҮРЭЭЛЭН БҮЙ ОРЧИН, БАЙГАЛИЙН НӨӨЦИЙН УДИРДЛАГЫН
ГАЗРЫН ДАРГА /Ц.УРАНЧИМЭГ/

ЗӨВШӨӨРЧ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ ХҮЛЭЭСЭН
“ЭЛЕМЕНТ МЕДИКАЛ” ХХК-ИЙН ЗАХИРАЛ

/Б.НУРБАЯРЧУРЧУР/

**УЛААНБААТАР ХОТЫН СОНГИНОХАЙРХАН ДҮҮРГИЙН НУТАГ ДЭВСГЭРТ
БАЙРЛАХ “ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДЛЫГ
УСТГАХ ҮЙЛДВЭР”-ИЙН 2023 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

/5554861/

ХЯНАСАН:

БОАЖЯ-НЫ ХҮРЭЭЛЭН БҮЙ ОРЧИН, БАЙГАЛИЙН НӨӨЦИЙН УДИРДЛАГЫН
ГАЗРЫН МЭРГЭЖИЛТЭН /П.ШИНЭЦЭЦЭГ/

БОЛОВСРУУЛСАН:

“ЭЛЕМЕНТ МЕДИКАЛ” ХХК-ИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ АСУУДАЛ ХАРИУЦСАН
АЖИЛТАН /М.АЙДЫНГҮЛ/

УЛААНБААТАР ХОТ
2023 ОН

Элемент Медикал ХХК

БАТЛАВ.

БОАЖЯ-НЫ ХҮРЭЭЛЭН БҮЙ ОРЧИН, БАЙГАЛИЙН НӨӨЦИЙН УДИРДЛАГЫН
ГАЗРЫН ДАРГА /Ц.УРАНЧИМЭГ/

ЗӨВШӨӨРЧ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ ХҮЛЭЭСЭН:

“ЭЛЕМЕНТ МЕДИКАЛ” ХХК-ИЙН ЗАХИРАЛ

/Б.ПУРЭВСҮРЭН/

**УЛААНБААТАР ХОТЫН СОНГИНОХАЙРХАН ДҮҮРГИЙН НУТАГ ДЭВСГЭРТ
БАЙРЛАХ “ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН АЮУЛТАЙ ХОГ ХАЯГДЛЫГ
УСТГАХ ҮЙЛДВЭР”-ИЙН 2023 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

/5554861/

ХЯНАСАН:

БОАЖЯ-НЫ ХҮРЭЭЛЭН БҮЙ ОРЧИН, БАЙГАЛИЙН НӨӨЦИЙН УДИРДЛАГЫН
ГАЗРЫН МЭРГЭЖИЛТЭН /П.ШИНЭЦЭЦЭГ/

БОЛОВСРУУЛСАН:

“ЭЛЕМЕНТ МЕДИКАЛ” ХХК-ИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ АСУУДАЛ ХАРИУЦСАН
АЖИЛТАН /М.АЙДЫНГҮЛ/

УЛААНБААТАР ХОТ
2023 ОН

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ АГУУЛГА   **ХУУДАСНЫ
ДУГААР**

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	3
1.1 Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгжийн нэр	3
1.2 Аж ахуйн нэгжийн улсын бүртгэлийн дугаар	3
1.3 Аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааны чиглэл	3
1.4 Аж ахуйн нэгжийн харьяаллын хаяг	3
1.5 Захирлын нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	3
1.6 Холбогдох мэргэжилтний нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	3
2. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ-ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	4
2.1 Нийгмийн үзүүлэлт	4
2.2 Эдийн засгийн үзүүлэлт	5
3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БОЛОН БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	6
3.1 Төслийн товч тодорхойлолт	6
3.2 Төслийн гол ба болзошгүй нөлөөлөл	6
3.2.1 Шууд нөлөөлөл	7
3.2.2 Шууд бус нөлөөлөл	7
3.3 Нөлөөллийн үргэлжлэх хугацаа	7
3.4 Нөлөөллийн эрчим	7
3.5 Сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ	7
3.6 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө	7
4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ	8
4.1 Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	8
4.2 Байгаль орчны менежментийн удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	8
4.3 Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	8
4.4 Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	9
4.5 Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	9
4.6 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	9
4.6.1 Агаарын чанарын хяналт шинжилгээ	10
4.6.2 Хөрсөн орчны хяналт шинжилгээ	10
4.6.3 Усан орчны хяналт шинжилгээ	10
4.7 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	11

5. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	12
5.1 Сөрөг нөлөөллийг буруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	12
5.2 Орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөр	13
5.3 Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө	15
5.4 Байгаль орчны менежментийн удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	16
5.5 Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	17
5.6 Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө	19
5.7 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө	20

**НЭГ.УЛААНБААТАР ХОТЫН СОНГИНОХАЙРХАН ДҮҮРГИЙН НУТАГ ДЭВСГЭРТ
БАЙРЛАХ “ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН АЮУЛТАЙ, ЭРСДЭЛТЭЙ ХОГ
ХАЯГДЛЫГ УСТГАХ ҮЙЛДВЭР”-ИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА**

д/д	Мэдээллийн төрөл	Мэдээлэл оруулах багана
1.1	1. Төсөл хэрэгжүүлэгч аж ахуйн нэгжийн нэр	“Элемент Медикал” ХХК
	2. Аж ахуйн нэгжийн улсын бүртгэлийн дугаар	9011327098
	3. Аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагааны чиглэл	Эрүүл мэндийн байгууллагын аюултай хог хаягдлыг хүлээн авах, тээвэрлэх, халдвартгүйжүүлэх, ариутгах, бутлах, шатаах, ландфилдэх
	4. Аж ахуйн нэгжийн харьяаллын хаяг	СХД 36-р хороо Толгойт /18105/6-р хэсэг 69 тоот
	5. Захирлын нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	Ерөнхий захирал Б.Пүрэвсүрэн Утас:99099944 Цахим хаяг: elementmedical44@gmail.com
	6. Холбогдох мэргэжилтний нэр, утас, цахим шуудангийн хаяг	Ерөнхий менежер О.Дорж Утас: 88057656 Цахим хаяг: elementmedical44@gmail.com Байгаль орчны асуудал хариуцсан ажилтан М.Айдынгүл Утас: 99225658 Цахим хаяг: aidyngulmingai@gmail.com
1.2	1. Төслийн нэр	Эрүүл мэндийн байгууллагын аюултай хог хаягдал устгах үйлдвэр
	2. Төслийн харьяаллын байршил	Улаанбаатар хот, Сонгинохайрхан дүүрэг 36-р хороо
	3. Төслийн ангилал	Жижиг дунд үйлдвэр
	4. Төсөл эхэлсэн огноо	2009.10.25
	5. Төсөл хэрэгжих хугацаа	Хугацаагүй
	6. Үйлдвэрийг хүлээж авсан улсын комиссын дүгнэлт	2013 оны 7-р сарын 20-нд барилга байгууламжийг ашиглалтанд оруулах Улсын комиссын болон техникийн комиссын акт гарсан.
	7. ТЭЗҮ баталсан огноо	2008
	8. Урьд оны бүтээгдэхүүний нийт хэмжээ /дундаж/	976.44 тн ЭМБ-ын аюултай хог хаягдал хүлээн авч аюулгүй болгон устгасан.

ХОЁР. ТӨСЛИЙН ТАЛБАЙ, ТҮҮНИЙ ОРЧНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧИН, НИЙГЭМ- ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТӨЛӨВ БАЙДЛЫН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

Нийгэм, эдийн засгийн нөхцөл

2.1 Нийгмийн үзүүлэлт

УИХ-ын 18 дугаар тогтоолоор Сонгинохайрхан дүүргийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал 100 төлөөлөгчийн бүрэлдэхүүнтэй анхны хуралдааныг 1992 оны 9 дүгээр сарын 19-ны өдөр хийжээ. Анхны хурлаас нийслэлийн Сонгинохайрхан дүүргийг 1992 оны 10 дугаар сарын 1-ний өдөр байгуулах тогтоол гарсан. Тус дүүрэг нь байгуулагдахаа Сонгино нэртэй байв. 1992 оны 12 дугаар сарын 17-ны өдрийн 39 тоот “Дүүргийн нэрийг өөрчлөх тухай” тогтоолоор Сонгинохайрхан дүүрэг болгон өөрчилжээ. Монгол улсын засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн дагуу зохион байгуулалтын өөрчлөлтөөр ийнхүү Нийслэлийн Октябрь район буюу одоогийн Баянгол дүүргээс өрх тусгаарлан байгуулагдсан.

Тус дүүрэг нь хөдөөнөөс хотруу шилжин ирэгсдээр бүл нэмсээр өдгөө 65423 өрхийн 261917 хүн амтай. Дүүргийн 32 хорооны нийт өрхийн 17721 нь буюу 27 хувь нь байшин хороололд амьдардаг. Мал тооллогын дүнгээр мал бүхий 20 хорооны 1379 өрхийн, 10 аж ахуйн нэгж байгууллагын нийт 62654 толгой мал тоологдсон байна.

Дүүргийн нутаг дэвсгэрт улсын хэмжээнд танигдсан олон үйлдвэр аж ахуйн нэгж бий. Жишээ нь: “Талх чихэр”, “Алтан тариа”, “Монсүү”, “Ган хийц”. 24 өрхийн эмнэлэг, эрүүл мэндийн нэгдэл, Нэгдсэн амьдрал, 3 амбулатори тус дүүргийн нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж байна. 13 ерөнхий боловсролын сургууль, 35 цэцэрлэг, хувийн хэвшлийн 8 сургууль, ард иргэдийнхээ эрэлт хэрэгцээг хангах 6409 нэгж, байгууллага үйл ажиллагаа явуулж байна. Тус дүүрэг нь 120,6 мянган га газар нутагтай, нийслэлийн баруун жигүүрт Баянгол, Хан-Уул дүүрэг, Төв аймгийн Алтанбулаг, Баянчандмань, Борнуур, Батсүмбэр зэрэг сумдтай хил залган оршдог.

Сонгинохайрхан дүүргийн 36 дугаар хороо нь Нийслэлийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2010 оны 6/48 тоот тогтоолыг үндэслэн, 3, 4 дүгээр хорооноос салбарлаж 3014 өрхийн 10758 иргэнтэйгээр 2011 оны 3 дугаар сард үүсгэн байгуулагдсан шинэ хороо бөгөөд хорооны цогцолбор барилга 2012 онд баригдан ашиглалтанд орон төлөвлөлтийн нутаг дэвсгэрийн зүүн урд байрлан үйл ажиллагаа явуулан ажиллаж байна. Нийт нутаг дэвсгэрийн хэмжээ 876 га бөгөөд зүүн талаараа 5,7-р хороо, урд талаасаа 3,4-р хороо, баруун талаараа 2-р хороо, хойд талаараа 24-р хороо, Улаан чулуутын хогийн цэг, нарангийн энгэрээр хиллэдэг.

Судалгааны талбай нь засаг захиргааны хувьд Сонгинохайрхан дүүргийн дүүргийн 36-р хороонд харьялагддаг. 36-р хороо нь зохион байгуулалтын 12 хэсэгт хуваагддаг ба 3966 өрхийн 14928 хүн ам оршин сууж байна. Мөн Эко паркийн төлөвлөгдсөн га газарт Сонгинохайрхан дүүргийн 24-р хорооны нутаг дэвсгэрээс хамрагдаг ба 3613 өрхийн 12853 хүн ам оршин сууж байна.

Хүснэгт 1. Сонгинохайрхан дүүргийн хүн амын тоо

Үзүүлэлт	2015	2016	2017	2018	2019
Хүн амын тоо, хүн	261917	277312	295827	307224	315802
Нийслэлийн хүн амын тоо	1226991	1267024	1314486	1345500	1380792
Нийслэлийн хүн амын тоотой харьцангуй хувь	21.3	21.9	22.5	22.8	22.9

2.2. Эдийн засгийн үзүүлэлт

Сонгинохайрхан дүүрэг нь Монгол улс зах зээлийн эдийн засагт шилжиж буй шилжилтийн эхэн үед байгуулагдсан бөгөөд энэ үед хүнсний томоохон үйлдвэрүүд ажиллаж байлаа. Улмаар үйлдвэрийн газрууд нэмэгдсэн бөгөөд 1993 онд аж үйлдвэрийн газрууд 412.9 сая төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэж байсан бол 2000 онд 15963.1 сая төгрөгийн, 2005 онд 34651.6 сая төгрөгийн 2013 онд 156161.4 сая төгрөгийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэдэг болсон байна.

Сүүлийн жилүүдэд бодит эдийн засгийн өсөлтийг хангахын зэрэгцээ соёл, боловсрол, эрүүл мэнд зэрэг нийгмийн салбарыг жигд хөгжүүлэх арга хэмжээг дэс дараатай хэрэгжүүлснээр ажилгүйдэл, ядуурлын түвшинг бодитой бууруулах боломж бүрдэж эхэлжээ. 2007 онд дүүргийн хэмжээнд 6380 ажлын байр шинээр бий болж, нутаг дэвсгэрийн аж ахуй нэгж байгууллагуудад зуучлах замаар 3163 хүнийг ажил хөдөлмөрт оруулж, бүртгэлтэй ажилгүйчүүдийн тоо 1594 болж, ажилгүйдлийн түвшин 1.2 хувь байсан байна. 2013 оны байдлаар бүртгэлтэй ажилгүйчүүдийн тоо 2619 болсон ба 14696 ажлын байр шинээр бий болсон байна. Ажилгүйдлийн түвшин 2.92 болсон байна.

Хүн ам, орон сууцны тооллогын дүнгээр 2000 онд 15 ба түүнээс дээш насны хүн амын тоо 106119 байсан ба үүний 42299 хүн буюу 39.8 хувь нь ажил эрхэлж байсан байна. 2010 оны хүн ам, орон сууцны тооллогын дүнгээр 15 ба түүнээс дээш насны хүн амын тоо 191206 болж 2000 оныхоос 80 гаруй хувиар нэмэгдсэн бол ажил эрхэлж буй хүний тоо 2010 онд 83943 хүн болж 2000 оныхоос 98.4 хувиар өссөн байна. 2013 оны байдлаар 87092 ажиллагчид байгаагийн 40370 нь буюу 46.3 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Эдийн засгийн идэвхгүй хүн амын тоо 85862 -т хүрсэн бөгөөд үүний 32.2 хувь нь суралцагсад, 21.5 хувь нь тэтгэврийн насны хүмүүс, 15.4 хувь нь хүүхдээ асарч байгаа, 4.9 хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд байна. Эдийн засгийн идэвхтэй хүн амын тоо 89710 байна. Хүн амын нийслэл хот руу шилжин суурьших хөдөлгөөн ихэссэнтэй холбоотой дүүргийн хүн амын шилжилт хөдөлгөөн нэмэгдэж, 2000 онд 6154 хүн шилжин ирж, 5100 хүн шилжин явж байсан бол 2013 онд 30677 хүн шилжин ирж, 26065 хүн шилжин явсан байна. Мөн сүүлийн жилүүдийн нийгмийн халамжийн үйлчилгээ, хүн амын өсөлт зэрэгтэй холбоотой төрөлтийн тоо ихэссэн бөгөөд 1998 онд 2180 хүүхэд шинээр мэндэлж байсан бол 2000 онд 2689 хүүхэд, 2006 онд 4095 хүүхэд, 2009 онд 6329 хүүхэд, 2013 онд 8176 хүүхэд шинээр мэндэлсэн байна. Дүүргийн тоо малын тоо 2000 онд 48522 толгой мал байсан бол 2007 онд 75051 толгой мал болж 7.7 хувиар өсч байсан бол 2013 онд 56107 толгой мал болж 2007 оныхоос 25.2 хувиар буурсан байна. Учир нь нийслэл хотын оршин суугчдын эрүүл, аюулгүй байдлыг хангахын тулд нийслэл хотод мал, тэжээвэр амьтдын суурьшуулахгүй байх шийдвэрийн дагуу мал, тэжээвэр амьтад бүхий иргэд хотоос зайдуу суурьших болсонтой холбоотой малын тоо буурч байна. Иргэд малаас гарч байгаа ашиг шимийг нэмэгдүүлэхийн тулд эрчимжсэн мал аж ахуй хөгжүүлэх сонирхолтой болохын зэрэгцээ гахай, тахианы аж ахуйг ихээхэн хөгжүүлж байна. 1998 онд 310 гахай, 11285 шувуутай байсан бол 2007 онд 4483 гахай, 23310 шувуу, 2013 онд 8681 гахай, 15434 шувуу болсон байна. Гахайн тоо 1998 оныхоос 28 дахин, шувууны тоо 36.7 хувиар өссөн бол 2007 оныхоос гахай 93.6 хувиар өсч шувууны тоо 33.7 хувиар буурсан байна. Сүүлийн жилүүдэд газар тариалан эрхэлдэг иргэд, аж ахуйн нэгж нэмэгдэж үр тариа, төмс, хүнсний ногооны тариалалт нэмэгдэх хандлагатай болсон байна. Жишээлбэл: 2001 онд 294.5 га газарт тариалалт хийж байсан бол 2006 онд 420.6 га болж өссөн байна. 2013 онд 689.5 га болж, 2006 оныхоос 63.9 хувиар өссөн байна. Сүүлийн жилүүдэд иргэдийн амьжиргаа дээшилж байгаа бөгөөд дүүргийн авто машины тоо 2013 онд 45198 болсон байна. Энэ нь нийслэлийн нийт автомашины 17.6 хувь болж байна.

ГУРАВ. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

3.1 Төслийн товч тодорхойлолт

Хог хаягдал устгах үйлдвэрийн төсөл нь Улаанбаатар хотын хог хаягдлын хэмжээг бууруулж, орчин үеийн техник технологийг ашиглан боловсруулалтанд оруулснаар байгаль орчинд ээлтэй бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх үндсэн түүхий эдийг бэлтгэж хог хаягдлыг эдийн засгийн үр өгөөжтэйгээр ашиглах үндсэн зорилготой.

Тус үйлдвэр нь эрүүл мэндийн байгууллагын аюултай хог хаягдал, хуванцар хог хаягдал боловсруулах чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж байна.

Эрүүл мэндийн байгууллагын аюултай хог хаягдлыг Улаанбаатар хотод байрлаж буй ЭМБ-уудаас цуглуулж Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны 12-р сарын 12-ны өдрийн А/505 дугаар тушаалаар батлагдсан журмын дагуу тээвэрлэх, халдвартгүйжүүлэх, утгах үйл ажиллагааг явуулж байна.

Эрүүл мэндийн байгууллагын аюултай, эрсдэлтэй хог хаягдлыг устгах үйлдвэрийн хүчин чадал нь 3500 тн/жил юм.

Хуванцар боловсруулах цех нь цагт 200 кг нийлэг уут болон полиэтиленэн хаягдал боловсруулах хүчин чадалтай бөгөөд жилд 1400 тн түүхий эд боловсруулдаг.

3.2 Төслийн гол болон болзошгүй нөлөөлөл

Төслийн үйл ажиллагаанаас хүрээлэн буй орчинд учирч болзошгүй нөлөөллийг тогтоохдоо байгаль орчны суурь нөхцөл, дүгнэлт, урьд өмнө хийгдсэн байгаль, нийгэм, эдийн засгийн холбогдолтой судалгааны материалыуд, судалгаа явуулсан мэргэжлийн экспертуудийн дүгнэлтүүдийг үндэслэн тодорхойлоход сөрөг нөлөөлөлд өртөгдөх байгалийн үндсэн тусгагдахуун нь хөрс, газрын гадарга, ургамал, амьтан байна.

Төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчны төлөв байдалд үзүүлж болзошгүй болон гол сөрөг нөлөөллийг тогтоох зорилгоор шинжээчдийн хэсэг газар дээр нь очиж, төслийн хэрэгжилтийн байдал болон орчны байдалтай танилцаж холбогдох судалгааг мөн хийсэн болно.

Төслийн болзошгүй нөлөөллийг тогтоохдоо магадлан жагсаах ашиглаж, үр дүнг дараах хүснэгтэд үзүүлэв. Энэ арга нь төсөл хэрэгжих үед тухайн нөлөөлөл байгаа эсэх дээр тулгуурладаг ба хэрэв тухайн нөлөөлөл байвал “х” –ээр тэмдэглэдэг. Ингэхдээ тухайн нөлөөллийн хэлбэр, үргэлжлэх хугацаа, эрчим зэргийг тодруулах, мөн уг нөлөөлөл байгаль орчин, экологийн тэнцвэрт байдал, орон нутгийн нийгэм-эдийн засагт хэрхэн нөлөөлөх (шууд, шууд бус, эргэж нөлөөлөх, буцалтгүй нөлөөлөх, давхардах эсэх) байдлыг үзүүлдэг.

3.2.1 Шууд нөлөөлөл

Болзошгүй нөлөөллийн 13 (40.6%) нь шууд нөлөөлөлд хамрагдаж байна. Төслийн үйл ажиллагааны явцад хөрс, ургамлын бүтцийн өөрчлөлт, эвдрэл гарах, бэлчээр, агаар ба хөрсний бохирдол зэрэг нь шууд эерэгээр нөлөөлөх магадлалтай байна. Харин орон нутгийн нийгэм эдийн засагт шууд эерэгээр нөлөөлөхөөр байна.

3.2.2 Шууд бус нөлөөлөл

Нийт нөлөөллийн 4 (12.5%) нь шууд бус нөлөөлөлд хамрагдаж байна. Амьтдын орон зайн өөрчлөлт, гадаргын усны чанар, археологи, палеонтологийн олдворт шууд бус сөргөөр, үйлдвэр, үйлчилгээний салбарын үйл ажиллагаанд эерэгээр нөлөөлөхөөр байна.

3.3 Нөлөөллийн үргэлжлэх хугацаа

Төслийн үйл ажиллагаанаас нөлөөлөх эерэг ба сөрөг нөлөөлүүдийн дийлэнх нь урт хугацааны нөлөөлөлд хамрагдаж байна. Иймээс сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах арга хэмжээг төлөвлөгөөний дагуу байнга тасралтгүй хийж байх шаардлагатай.

3.4 Нөлөөллийн эрчим

Төслийн сөрөг нөлөөлөл нь дундаас бага байгаа ба нийт 17 нөлөөллөөс 8 нь дунд зэрэг, 9 нь сул нөлөөлөл бөгөөд 11 нь сөрөг, 6 нь эерэг нөлөөлөл байна. Иймээс байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөг төслийн үйл ажиллагаатай холбож боловсруулан мөрдөж ажиллах шаардлагатай.

3.5 Сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах арга хэмжээ

“Элемент Медикал” ХХК-ийн “Эрүүл мэндийн байгууллагын тусгай хог хаягдал цуглуулах, устгах үйлдвэр” төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийг нарийвчлан тодорхойлсны үндсэн дээр гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, үр дагаварыг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, нөхөн сэргээхэд чиглэсэн 7 чиглэлийн 37 бүлэгт үйл ажиллагааны зөвлөмж боловсруулав. Эдгээр арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхдээ энэхүү байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайлангийн хууль эрхзүйн бүлэгт орсон хууль, дүрэм журам, стандарт болон Олон улсын конвецийн холбогдох заалтыг мөрдлөг болгон ажиллах шаардлагатай. Ингэснээр төслөөс бий болох эрдэл, сөрөг үр дагавараас урьдчилан сэргийлэх нөхцлийг бүрдүүлнэ.

3.6 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

Төслийг хэрэгжүүлэх явцад БОННҮ-ий тайлан, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан болзошгүй болон гол сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ, тухайн орчинд төслийн үйл ажиллагаанаас шалтгаалан гарсан өөрчлөлтийг тодорхойлох, хянах зорилгоор зайлшгүй хянаж байх үзүүлэлтүүд, түүний тодорхойлолт, хуваарь, баримтлах стандарт, аргачлал, зардлыг тодорхойлон орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрт тусгав. Энэ жилийн орчны хяналт шинжилгээний ажлын зардал 2 500 000 төгрөг, БОМТ-ний урьдчилан тооцоолсон нийт зардал 160 000 000 төгрөг

ДӨРӨВ. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТУХАЙН ЖИЛИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ГОЛ ЗОРИЛТ

“ЭЛЕМЕНТ МЕДИКАЛ” ХХК нь хүний эрүүл мэнд болон Байгаль орчинд хор нөлөөгүй олонхын баримтлан ашиглаж байгаа зөвшөөрөгдсөн арга технологийг МУ-ын Хог хаягдлын хууль, Байгаль орчны холбогдох хуулиудад нийцүүлэн Монгол Улсын үндсэн хуулийн заалт болох Монгол Улсын иргэн эрүүл, аюулгүй орчинд амьдрах, ажиллах нөхцөлийг хангахад бидний гол зорилт оршино. Үүний дагуу 2023 онд дараах чиглэлээр төлөвлөж ажиллаж байна.

1. Сөрөг нөлөөллийг буруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө
2. Байгаль орчны менежментийн удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө
3. Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө
4. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө
5. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө
6. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр
7. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлاغнах төлөвлөгөө

4.1 Сөрөг нөлөөллийг буруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд нөлөөлж болзошгүй болон гол сөрөг нөлөөллийг тодорхойлоход төслийн явцад усны нөөц, горим, газрын гадарга, газрын хэвлий, хөрс, ургамал, агаар орчин бохирдох, хүний эрүүл мэнд зэрэгт сөргөөр нөлөөлөх магадлалтай тул төслийн сөрөг нөлөөг буруулах, арилгах арга хэмжээний талаар дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн. Үүнд:

1. Үйлдвэрийн орчны ногоон байгууламжийн хэмжээг нэмэгдүүлэх
2. Шатаах зуух болон үйлдвэрийн үндсэн барилга байгууламжийг стандартад нийцүүлэх
3. Үйл ажиллагаа явуулж буй хорооны удирдлагуудтай хамтран байгаль орчныг хамгаалах, сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, буруулах, арилгах чиглэлээр үйл ажиллагааг хамтран зохион байгуулах

4.2 Байгаль орчны менежментийн удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

Төслийг хэрэгжүүлэх явцдаа үйл ажиллагааны улмаас байгаль орчинд сөрөг нөлөөлөл үзүүлж байгаагийн хувьд БОНБНУ-ний тайланд тусгагдсан зөвлөмжийг баримтлан ажиллах. Тухайлбал үйл ажиллагааны явцад байгаль орчинд нөлөөлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг тодорхойлж түүний дагуу арилгах, буруулах арга хэмжээнүүдийг авч ажиллах, байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг хамгийн бага түвшинд байлгах.

4.3 Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

“Элемент Медикал” ХХК нь “Эрүүл мэндийн байгууллагын тусгай хог хаягдал цуглуулах, устгах үйлдвэр” төслийг хэрэгжүүлэхдээ, байгаль орчны экологийн горимыг аль болох Элемент Медикал ХХК

алдагдуулахгүй байх, нөхөн сэргээх ажлыг зохих түвшинд чанартай гүйцэтгэж, төслийн сөрөг нөлөөллийг багасгах, арилгах арга хэмжээний талаар БОНБНУ-ний тайланд тусгагдсан зөвлөмж, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлэх, мөн төслийн үйл ажиллагаандаа Монгол улсын холбогдох хууль, эрх зүйн баримт бичгүүдийг мөрдлөг болгон ажиллах зорилт тавьж ажиллаж байгаа болно.

4.4 Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Төсөл хэрэгжих талбайн орчим үүсч болох байгалийн, хүний үйл ажиллагааны гаралтай аюулт үзэгдлийн талаар Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний тайланд дэлгэрэнгүй тусгасан бөгөөд эдгээр аюулт үзэгдэл үүсэх шалтгаан, давтамж, үр дагавраас урьдчилан сэргийлэх, түүнийг бууруулах арга хэмжээний талаар мөн тайлангийн 6-7 дугаар бүлэгт тусгагдсан. Үнэлгээний явцад байгалийн, хүний үйл ажиллагааны гаралтай аюулт үзэгдэл болон тус төслийн үйл ажиллагаатай холбоотой үүсэх эрсдэлийн түвшинг үнэлсэн бөгөөд эрсдэлийн үнэлгээнээс үзэхэд төслийн үйл ажиллагаанаас хамгийн их эрдэл үүсгэх хүчин зүйл бол хөдөлмөр хамгаалах, техникийн аюулгүй байдал алдагдахтай холбоотой болох нь харагдаж байна. Үүнтэй холбогдуулан осол, эрсдэлийн менежментийн чиглэлээр хийх арга хэмжээг 5-р бүлэгт дэлгэрэнгүй дурдсан болно.

4.5 Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө

Төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчин, хүний эрүүл мэндэд нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийг нарийвчлан тодорхойлсны үндсэн дээр гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл, үр дагаврыг бууруулах, арилгах, урьдчилан сэргийлэх, нөхөн сэргээхэд чиглэсэн БОНБНУ-ний тайлан дээр тусгагдсан 8 чиглэлийн 35 бүлэг үйл ажиллагааны зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллах. Эдгээр арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхдээ байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээний тайлангийн хууль эрхзүйн бүлэгт орсон хууль, дүрэм журам, стандарт болон Олон улсын конвецийн холбогдох заалтыг мөрдлөг болгон ажиллах шаардлагатай. Ингэснээр төслөөс бий болох болох эрсдэл, сөрөг үр дагавраас урьдчилан сэргийлэх нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

4.6 Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр /ОХШХ/ нь байгаль орчин, нийгэм эдийн засгийн үнэт зүйлийг хамгаалах, түүнд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах үйл ажиллагаа нь ямар үр дүнтэй байгааг илтгэх үндсэн баримт бичиг болно. ОХШХ-ийг жил бүр шинэчлэн боловсруулж, хяналт шинжилгээний дээж, сорыцыг МУ-ын болон гадаадын итгэмжлэгдсэн лабораториудад батлагдсан аргазүй, стандартын дагуу шинжлүүлэх тухайн оны эхэнд БОНХАЖЯ-аар батлуулж, оны эцэст тэдгээрийн биелэлтийг мөн БОНХАЖЯ болон УМХГ-т тайлагнана. Төслийн байгаль орчны нөлөөллийг тогтоохын тулд дараах хоёр бүсэд ОХШХ-ийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

1. Нөлөөллийн цөм бүс
2. Нөлөөлөлд өртөгч бүс

Нөлөөллийн цөм бүс нь тухайн төслийн хэрэгжилт, хамрах талбайн хил заагаар хязгаарлагдана. Энэ хэсэгт ОХШХ-т туссан байгалийн объект бүрээс дээж авах ба нөлөөлөлд өртөгч бүс нь хамрагдах газрын заагаас гадагш бүх зүгт жигд тархалттай байх тул тус төслийн хувьд хамгийн ихдээ 1.0 км байхаар тооцлоо. Энэ бүсэд ОХШХ-т туссан байгалийн объект бүрээс дээж авах шаардлагагүй ба тухайн төслийн онцлог, байгаль цаг уурын нөхцөлөөс хамаарч 1 болон түүнээс олон тооны хяналтын цэг тогтоогдох боломжтой. Хяналтын цэгүүдийг сонгохдоо тухайн байгалийн бүрэлдэхүүн хэсэг тус бүрийн онцлог, шилжилт хөдөлгөөн, төслийн нөлөөлөл, эрчим зэрэг хүчин зүйлийг харгалзана. ОХШХ-ийг хэрэгжүүлэхдээ хяналтын цэгүүдэд заагдсан хугацаанд мэргэжлийн байгууллагаар хийлгэх ба хяналтын цэгүүдийн байршлыг өөрчлөх боломжтой.

4.6.1 Агаарын чанарын хяналт шинжилгээ

Шинжилгээний байршил: Төслийн талбайд

Хяналтын хугацаа, давтамж: Хагас жилд 1 удаа

Хэрэглэгдэх тоног төхөөрөмж: Улсын эсвэл мэргэжлийн байгууллагын итгэмжлэгдсэн лаборатори

Баримтлах стандарт, аргачлал:

-MNS 5885:2008-Агаар бохирдуулах органик биш бодисын хүлцэх хэм хэмжээ

-MNS 4585:2007-Гадаад орчны агаарын түгээмэл бохирдуулагчийн хүлцэх агууламж

4.6.2 Хөрсөн орчны хяналт шинжилгээ

Шинжилгээний байршил: Төслийн талбайд

Хяналтын хугацаа, давтамж: Намар 9-р сарын 15 ± 5 хоног

Хэрэглэгдэх тоног төхөөрөмж: Улсын эсвэл мэргэжлийн байгууллагын итгэмжлэгдсэн лаборатори

Баримтлах стандарт, аргачлал:

-MNS 2305-1994-Хөрс. Дээж авах, савлах, тээвэрлэх, хадгалах, журам

-MNS 3298-1990 Хөрс. Шинжилгээний дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлага

MNS 5850-2008 - Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ

4.6.3 Усан орчны хяналт шинжилгээ

Шинжилгээний байршил: Төслийн талбайд

Хяналтын хугацаа, давтамж: Намар 9-р сарын 15 ± 5 хоног

Хэрэглэгдэх тоног төхөөрөмж: Улсын эсвэл мэргэжлийн байгууллагын итгэмжлэгдсэн лаборатори

Баримтлах стандарт, аргачлал:

-MNS ISO 5667-1-2002 Усны чанар. Дээж авах, 1-р хэсэг. Дээж авах хөтөлбөр боловсруулах заавар

-MNS ISO 5667-6-2001 Усны чанар. Дээж авах, 6-р хэсэг. Гол горхины уснаас дээж авах заавар

4.7 Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

Оролцогч талууд:

- НБОГ
- Орон нутгийн захиргаа ба ИТХ
- Нөлөөллийн бүс дэх оршин суугчид ба ажилчид

Тайлагнах шаардлага:

Тус төслийн хүрээнд оролцогч талуудад бодит мэдээллийг хүргэх, БОАЖС-ын 2019 оны 10-р сарын 29-ны өдрийн А-618 тоот тушаалаар батлагдсан БОНБҮ-нд олон нийтийн оролцоог хангах тухай журмыг хэрэгжүүлэх, оролцогч талуудын саналыг байгаль хамгаалах үйл ажиллагаандaa тусгах

№	Оролцогч талууд	Хэлбэр	Агуулга	Хугацаа	Санал авах чиглэл	Зохион байгуулах газар
1	НБОГ	Тайлан	БОМТ	10 сарын 25 12 сарын 25	БОМТ	НБОГ
2	Орон нутгийн захиргаа болон ИТХ	Тайлан Уулзалт				Захиргааны байр
4	Нөлөөллийн бүс дэх оршин суугчдад	Тайлан Уулзалт				Төсөл хэрэгжүүлэгчийн байр

ТАВ. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

1. Сөрөг нөлөөллийг буруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө									
№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Сөрөг нөлөөлөлд өртөгдөх байгалийн үндсэн тусгагдахуун нь хөрс, газрын гадарга, ургамал, амьтан байна.	Үйлдвэрийн орчны ногоон байгууламжийн хэмжээг нэмэгдүүлэх	Төслийн нийт талбайн хэмжээнд	m ²	1.500.0 төгрөг	500m ² талбайд гацуур, улиас, бургас г.м мод тарих	3.000.0 төгрөг	2, 3-р улиралд	-Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль -Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын
2		Шатаах зуух болон үйлдвэрийн үндсэн барилга байгууламжийг стандартад нийцүүлэх	Төслийн нийт талбайн хэмжээнд	m ²	-	Нийт талбайг хамааруул ах	Дотоод зардал	Төсөл хэрэгжүүлэх хугацаанд	Үнэлгээний тухай хууль -Газрын тухай хууль - Газрын хэвлэлийн тухай хууль -Хөрс хамгаалах цөлжилтөөс урьдчилан сэргийлэх тухай -Агаарын тухай хууль -Усны тухай хууль - Хог хаягдлын тухай хууль
3		Үйл ажиллагаа явуулж буй хорооны удирдлагуудтай хамтран байгаль орчныг хамгаалах, сөрөг нөлөөллөөс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах, арилгах чиглэлээр үйл ажиллагааг хамтран зохион байгуулах	Төслийн үйл ажиллагааны нутаг дэвсгэрт	-	2.000.0	-	2.000.0	(1-4)-р улиралд	

**“Эрүүл мэндийн байгууллагын аюултай хог хаягдлыг устгах үйлдвэр”-ийн
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө**

4		Үйлдвэрт агаарын чанаарын хэмжилт хийж байх ба хэрэв зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтэрвэл тэр даруй хяналтын арга хэмжээ авах	Төслийн нийт талбайн хэмжээнд	-	ЗДХ-ээс хэтэрсэн, анхаарах аюултай тохиолдол бүрийг судалж шаардла гатай арга хэмжээг авч ажиллах	Үйлдвэр-ийн орчин	Дотоод зардал	Улирал тутамд	
---	--	---	-------------------------------	---	---	-------------------	---------------	---------------	--

2. Орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөр

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Хяналтын цэгийн байршил	Хугацаа ба давтамж	Давтамжийн тоо	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Тайлбар	Баримтлах стандарт, арга, аргачлал	1	2	3	4	5	6	7	8
									1	2	3	4	5	6	7	8
1	Үйлдвэрийн орчин болон ландфиллын талбайн орчны нийт 3 цэгээс агаарын шинжилгээ хийлгэх	Үйлдвэрийн орчин Хог хаягдлын ландфиллын талбай	2-р улиралд – 1 удаа 4-р улиралд – 1 удаа	Жилд 2 удаа	150.0 төгрөг	300.0 төгрөг	Шинжилгээний дүгнэлт, хариу гарсан байх	-MNS 5885:2008-Агаар бохирдуулах органик биш бодисын хүлцэх хэм хэмжээ -MNS 4585:2007-Гадаад орчны агаарын түгээмэл бохирдуулагчийн хүлцэх агууламж								
2	Үйлдвэрийн орчин болон ландфиллын талбайн орчны нийт 2 цэгээс	Үйлдвэрийн орчин Хог хаягдлын	2-р улиралд – 1 удаа 4-р улиралд	Жилд 2 удаа	150.0 төгрөг	300.0 төгрөг	Шинжилгээний дүгнэлт, хариу гарсан байх	-MNS 2305-1994-Хөрс. Дээж авах, савлах, тээвэрлэх,								

**“Эрүүл мэндийн байгууллагын аюултай хог хаягдлыг устгах үйлдвэр”-ийн
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө**

	хөрсний шинжилгээ хийлгэх	ландфиллын талбай	- 1 удаа					хадгалах, журам - MNS 5850-2008 - Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодисын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ -MNS 4586-1998 Усан орчны чанарын үзүүлэлт. Ерөнхий шаардлага.
3	Үйлдвэрийн гүний худгаас усны шинжилгээ хийлгэх	Үйлдвэрийн орчин	2-р улиралд - 1 удаа 4-р улиралд - 1 удаа	Жилд 2 удаа	150.0 төгрөг	300.0 төгрөг	Шинжилгээний дүгнэлт, хариу гарсан байх	
4	Үйлдвэрийн бохир усны цооногоос хаягдал усны шинжилгээ хийлгэх	Үйлдвэрийн орчин	2-р улиралд - 1 удаа 4-р улиралд - 1 удаа	Жилд 4 удаа	200.0 төгрөг	800.0 төгрөг	Шинжилгээний дүгнэлт, хариу гарсан байх	
5	Шатаах зуухны яндангаар гарах утаанд агаарын шинжилгээ хийлгэх	Үйлдвэрийн орчин	2-р улиралд - 1 удаа 4-р улиралд - 1 удаа	Жилд 1-2 удаа	300.0 төгрөг	600.0 төгрөг	Шинжилгээний дүгнэлт, хариу гарсан байх	
6	Үйлдвэрийн орчинд орчны болон хөдөлмөрийн эрүүл ахуйн хэмжилтийг тогтсон цэгүүдээр хийлгэж дүгнүүлэх	Үйлдвэрийн орчин	1-р улиралд	Жилд 1 удаа	2.000.0 төгрөг	2.000.0 төгрөг	Хэмжилтийн дүн гарсан байна	-Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль, -MNS4968:2000. ХААЭА. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд тавих ерөнхий шаардлага
7	Дээрх шинжилгээний дүгнэлт болон хэмжилтийн дүнг үндэслэн урьдчилан сэргийлэх,	Үйлдвэрийн орчин	3,4-р улиралд	Тухайн жилд	Дотоод зардлаар	-	Авсан арга хэмжээний тайлан гарсан байна	-MNS 4996 : 2000. Ажлын байрны гэрэлтүүлгийн норм, хэмжих аргад тавигдах ерөнхий шаардлага -MNS 5002 : 2000

**“Эрүүл мэндийн байгууллагын аюултай хог хаягдлыг устгах үйлдвэр”-ийн
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө**

нөлөөллийг бууруулах хамгийн оновчтой арга, туршлагуудыг хэрэгжүүлэх								Шуугианы норм, аюулгүй ажиллагааны ерөнхий шаардлага
---	--	--	--	--	--	--	--	---

3. Орчны тохижилт, нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөө

№	Орчны тохижилт, цэцэрлэгжүүлэлт ийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Хэмжих нэгж	Тоо Хэмжэ э	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Байгаль орчны экологийн горимыг аль болох алдагдуулахгүй байх, нөхөн сэргээх ажлыг зохих түвшинд чанартай гүйцэтгэж, төслийн сөрөг нөлөөллийг багасгах, арилгах	Тухайн онд ашигласан ландфиллын талбайд техникийн нөхөн сэргээлт хийж, эвдэрсэн газрыг засах	Хог хаягдлын ландфиллын талбай	Га	0.5 га талбай	10.000.0 төгрөг	10.000.0 Төгрөг	Аюултай хог хаягдлын ландфиллын талбайн техникийн нөхөн сэргээлт хийгдсэн, байх, тус ажлыг гүйцэтгэсэн тухай ажлын тайлан гарсан байна	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль -MNS 5914:2008 БО. Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт -MNS 5918:2008 БО. Эвдэрсэн газрыг дахин ургамалжуулах. Техникийн ерөнхий шаардлага
2	Байгаль орчинд задгай хог хаягдал тархахаас сэргийлэх	Ландфиллын талбайн эргэн тойрны ахуйн хог хаягдыг цэвэрлэж нэгдсэн байгууламжид төвлөрүүлэх	Хог хаягдлын ландфиллын талбай	Га	1 га талбай	2.000.0 төгрөг	2.000.0 Төгрөг	Ландфиллын талбайн эргэн тойрон хог хаягдалгүй болсон байна	

“Эрүүл мэндийн байгууллагын аюултай хог хаягдлыг устгах үйлдвэр”-ийн
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

4. Байгаль орчны менежментийн удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Үрьдчилан тооцсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь			Хариуцсан албан тушаалтан	Тайлбар		
			2023 он						
			Cap (1-4)	Cap (5-8)	Cap (9-12)				
1	2	3	4	5	6	7			
1	Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр өөрийн ажилтан, ажилчдын дунд сургалт семинарыг улиралд нэг удаа тогтмол зохион байгуулах	Дотоод зардлаар	Сургалтанд хамрагдсан ажилчдын судалгаа			Элемент Медикал ХХК	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль		
2	Байгаль орчныг хамгаалах ажлын жилийн тайлан, төлөвлөгөөгөөг БОАЖЯ болон орон нутгийн засаг захиргаанд цаг тухайд нь гаргаж өгч байх	Дотоод зардлаар	-	-	Хийсэн ажлын үр дүн, тайлан	Элемент Медикал ХХК	БОАЖС-ын А-618 тушаал		
3	Үйлдвэрийн дотоодын тээврийн замыг тэмдэгжүүлэх, анхааруулах самбар байрлуулах, талбайн зохион байгуулалтыг сайжруулах	5.000.0	-	-	Талбайн зохион байгуулалт сайжирсан, тэмдэгжүүлсэн, анхааруулах самбар байршуулсан байна	Элемент Медикал ХХК	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль		
4	Аюулгүй болгож боловсруулсан хог хаягдлыг ландфиллийн талбай руу зөөврөлөх үйл ажиллагаанд шаардлагатай техник хэрэгслийг шинэчлэх, ашиглалтад шинээр нэвтрүүлэх /комбактор, кантер/	200.000.0	3, 4-р улиралд	-	Комбактор, кантерыг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэн байна	Элемент Медикал ХХК	Хог хаягдлын тухай хууль, Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль ,		

**“Эрүүл мэндийн байгууллагын аюултай хог хаягдлыг устгах үйлдвэр”-ийн
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө**

5	Үндсэн үйл ажиллагаатай холбогдон гарч болзошгүй бусад зардал	±10.000.000	Тогтмол	-	Төсөл хэрэгжих явцад үйл ажиллагаатай холбогдон гарч болзошгүй нэмэлт зардал/жил бүр/	Элемент Медикал ХХК	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль болон бусад эрх зүйн баримт бичиг
---	---	-------------	---------	---	---	---------------------	--

5. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нэгжийн зардал, төг	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Байгалийн болон үйлдвэрийн тоног төхөөрөмж, тээврийн хэрэгслийн гэнэтийн осол эрсдэл	Эрсдлийн төлөвлөгөө боловсруулж хэрэгжүүлэх	Үйлдвэрийн орчин То/т, Тээврийн хэрэгслүүд	Иж бүрэн	-	Дотоод зардал	1-р улиралд	-Гамшигаас хамгаалах тухай хууль болон бусад эрх зүйн баримт бичиг
2	Байгалийн гэнэтийн осол эрсдэл	Газар хөдлөл, хүчтэй салхи шуурга, аянга цахилгаан, үерийн аюулд үйлдвэрийн үндсэн барилга байгууламжийн бэлэн байдлыг хянан баталгаажуулах аянга	Үйлдвэрийн орчин	Иж бүрэн	5.000.0	5.000.0	3-р улиралд	

**“Эрүүл мэндийн байгууллагын аюултай хог хаягдлыг устгах үйлдвэр”-ийн
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө**

цахилгааны газардуулга хийх								
3	Авах арга хэмжээ удаашрах цаашлаад эрүүл мэнд, амь насан эрсдэл учрах сөрөг ҮР дагавартай	Ажилчдыг ослын үед өөртөө болон бусдад үзүүлэх эмнэлгийн анхан шатны тусlamжийн арга барилд сургах арга хэмжээ	Үйдвэрийн орчин	Нийт ажилчид	-	Дотоод зардал	Тогтмол	
4	Галын аюулгүй байдал алдагдах эрсдэл	Ажлын байранд гал гаргахыг хатуу хориглосон анхааруулга тэмдэгийг үзэгдэхүйц газар байрлуулах	Үйдвэрийн орчин	Иж бүрэн	-	Дотоод зардал	2-р улиралд	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль болон бусад эрх зүйн баримт бичиг
5	Галын аюулгүй байдал алдагдах эрсдэл	Галын хорны ажиллагааг тогтмол шалгаж тэмдэглэл хөтөлж байх	Үйдвэрийн орчин	Иж бүрэн	-	Дотоод зардал	Тогтмол	
6	Ажилчдын хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа алдагдах	Нэг бүрийг хөдөлмөр хамгааллын хэрэгслээр хангах	Нийт ажилчид	Иж бүрэн	-	Дотоод зардал	Тогтмол	Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль болон бусад эрх зүйн баримт

“Эрүүл мэндийн байгууллагын аюултай хог хаягдлыг устгах үйлдвэр”-ийн
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

7		Ажилчдад хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагааны талаар мэдлэг олгох сургалтанд тогтмол хамруулах,	Үйдвэрийн орчин	Нийт ажилчид	-	Дотоод зардал	Тогтмол	бичиг
---	--	--	-----------------	--------------	---	---------------	---------	-------

6. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөө									
№	Хог хаягдлын ангилал	Сөргө нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөргө нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Аюултай	БОННУ-д тусгасны дагуу 8 чиглэлийн 35 бүлэг үйл ажиллагааны зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн ажиллах	Үйлдвэрийн орчин, Хог хаягдлын ландфиллын талбай, Бүх харилцагч ЭМБ-үүд	-	Дотоод зардлаар			Төслийн үйл ажиллагаа явуулах хугацаанд	-Хог хаягдлын тухай хууль, -ЭМС-ын А/505 тоот тушаал, -БОАЖС-ын А/21 дугаар тушаал
		Ахуйн хатуу хог хаягдлыг эх үүсвэр дээр нь ангилан хаях хогийн цэг байрлуулах	Үйлдвэрийн орчин	иж бүрэн	2.500.0	1	2.500.0	2-р улиралд	МУ-ын хог хаягдлын тухай хууль
		TYK-тэй ахуйн хог хаягдал устгах гэрээ байгуулж жил бүр шинэчилж байх		-	-	1	Дотоод зардал	1-р улиралд	

**“Эрүүл мэндийн байгууллагын аюултай хог хаягдлыг устгах үйлдвэр”-ийн
Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө**

	<p>Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулан хэрэгжүүлэх. Хог хаягдлын улмаас хөрсөн орчин бохирдохгүй байх арга хэмжээг авах</p>	Төслийн талбай	Иж бүрэн	-	1	Дотоод зардал	1-р улиралд	Хог хаягдлын тухай хууль, Олон улсын зөвлөмж
	<p>Хог хаягдлын тухай хууль болон Аюултай хог хаягдлыг цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах, бүртгэх, тайлагнах журмын шаардлагыг хэрэгжүүлэх</p>	Төслийг хэрэгжүүлэх бүхий л үйл ажиллагаанд мөрдөж ажиллах	Иж бүрэн	Дотоод зардлаар			Төсөл хэрэгжүүлэх хугацаанд	Хог хаягдлын тухай хууль, ЗГ-ын 2018 оны 116-р тогтоолын 1 дүгээр хавсралт, БОАЖС-ын 2018 оны А/18 дугаар тушаал

7. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөллийн бусийн оршин суугчдад тайлагнах төлөвлөгөө

№	БОМТ, БОМТ-ний хэрэгжилтийг тайлганаад оролцогч талууд	Тайлгнах хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Зохион байгуулах хугацааны тов	Тайлгнах зардал, төг	Хариуцан зохион байгуулах албан тушаалтан/ажилтан	Зохион байгуулах газар
	1	2	3	4	5	6	7
1	СХД-ийн 36-р хорооны Засаг дарга, ИНХ-ын дарга, Нөлөөллийн бусийн оршин суугчид	БОМТ-ний хэрэгжилтийн талаар тайлгнах	Төслийн үйл ажиллагаа түүний үр дагавар, БОНБНУ, БОМТ-нд тусгасан ажлууд болон түүний хэрэгжилтийн тухай	жилд 1 удаа	500.0	Элемент Медикал ХХК	СХД-ийн 36-р хорооны ИНХ-ын танхим